

PAULO
KOELJO

*D*nevnik
jednog čarobnjaka

Prevela s portugalskog
Jasmina Nešković

■ Laguna ■

Naslov originala

Paulo Coelho

O DIÁRIO DE UM MAGO

Copyright © 1987 by Paulo Coelho

This edition was published by arrangement with Sant Jordi
Asociados Agencia Literaria S.L.U., Barcelona, Spain.
All rights reserved.

www.paulocoelhoblog.com

Translation Copyright © za srpsko izdanje 2014, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Sadržaj

<i>Napomena</i>	9
<i>Dvadeset pet godina kasnije.</i>	15
Prolog	21
Dolazak	25
Sen Žan Pie-dePor	31
VEŽBA SEMENKE	45
Tvorac i tvorevina.	47
VEŽBA BRZINE	54
Svirepost.	62
VEŽBA SVIREPOSTI	73
Glasnik.	75
OBRED GLASNIKA	84
Ljubav	90
BUĐENJE INTUICIJE (VEŽBA VODE)	103
Venčanje	106
Ushićenje	118

OBRED PLAVE KUGLE	128
Smrt	131
VEŽBA SAHRANJIVANJA ŽIVOG	143
Lični poroci	149
Pobeda	153
DISANJE RAM-A.	167
Ludilo	168
VEŽBA SENKI.	179
Naređenje i izvršenje	188
VEŽBA SLUŠANJA.	197
Predanje	207
VEŽBA IGRE	215
Sebreiro	226
Epilog: Santjago de Kompostela.	249
<i>O autoru</i>	251

Napomena

Kad smo započeli hodočašće, bio sam ubeden da ostvarujem jedan od najvećih snova svoje mladosti. Ti si za mene bio vrač don Huan, a ja sam oživljavao Kastanedinu sagu o potrazi za čudesnim.

Ali ti si junački odoleo svim mojim pokušajima da te pretvorim u heroja. To je znatno otežavalo naš odnos, sve dok nisam shvatio da se Čudesno nalazi na Putu običnih ljudi. Zato je danas to saznanje najveća dragocenost koju imam u životu. Ono mi omogućava da učinim šta god poželim i pratiće me zauvek.

Zbog tog saznanja – koje sad pokušavam da podelim s drugima – ova knjiga će biti posvećena tebi, Petrusu.

Autor

*O Marija,
začela bez greha,
moli se za nas koji se u tebe uzdamo.*

*A oni rekoše: Gospode!
Evo ovdje dva mača.
A on im reče: dosta je.*

Jevanđelje po Luki, 22: 38

Dvadeset pet godina kasnije

Teško je poverovati da je prošlo već dvadeset pet godina otkako sam obavio svoje prvo (i jedino) hodočašće pešice do Santjaga de Kompostele. Bio je to presudan trenutak, kada sam prestao da odgađam svoje planove i odlučio da se posvetim jedinom zanimanju kojim sam sanjao da se bavim u životu: pisanju. Još teže je poverovati da je *Dnevnik jednog čarobnjaka*, objavljen prvi put kod jednog malog izdavača u Rio de Žaneiru, i dalje jedna od mojih najprodavanijih i najprevođenijih knjiga u čitavom svetu. Zato bih, u ovom jubilarnom izdanju koje je upriličila Editota Sekstante, voleo da se osvrnem unazad i osmotrim samog sebe.

Dakle, evo nas ponovo u jednom julskom ili avgustovskom popodnevju 1986. Afiž, kafa, mineralna voda, ljudi koji šetaju i ćaskaju. Pejzaž: ogromne ravnice koje se prostiru

od Kastroheresa. Bliži se moj rođendan, odavno sam napustio Sen Žan Pie-de-Por i nalazim se na malo više od polovine puta koji vodi u Santjago de Kompostelu.

Brzina pešačenja: dvadeset kilometara dnevno.

Sve mi deluje nestvarno.

Šta ja tu radim? To pitanje me i dalje proganja iako je prošlo već nekoliko nedelja.

Tražim jedan mač. Izvršavam jedan obred RAM-a, malog reda unutar Katoličke crkve, koji se ne bavi tajnama ili misterijama, već samo pokušava da pronikne u simbolični jezik sveta. Mislim da sam u zabludi, da je duhovno traganje nešto što je lišeno i smisla i logike, i da bi mi bilo bolje da sam u Brazilu i da se bavim onim čime sam se oduvek bavio.

Sumnjam u svoju iskrenost u ovom traganju – jer je veoma naporno tražiti jednog Boga koji se nikad ne ukazuje, moliti se uvek u određeno vreme, hoditi neobičnim putevima, podvrgavati se strogoj disciplini, primati i izvršavati naređenja koja mi izgledaju besmisleno.

To je suština: sumnjam u svoju iskrenost.

Petrus, moj vodič, uporno ponavlja da put pripada svima, da pripada običnim ljudima, što mene ispunjava dubokim razočaranjem. Mislio sam da će mi sav uloženi trud obezbediti istaknuto mesto među retkim izabranicima koji su se približili velikim arhetipskim predstavama Univerzuma. Smatrao sam da ću napokon otkriti da su istinite sve one priče o tajnoj vladavini tibetanskih mudraca, o čarobnim napicima koji imaju moć da izazovu ljubav tamo gde ne postoji ni privlačnost, o obredima u kojima se, najednom, otvore vrata Raja.

Ali ništa od toga: nalazimo se na putu običnih ljudi.

To je ushićenje koje nas povezuje sa Svetim Duhom, a ne čitanje stotina, hiljada klasičnih spisa. Volja da poverujemo da je život čudo omogućava da se čuda dese, a ne takozvani tajni obredi ili posvećivački redovi. Uostalom, ono što čoveka zaista čini čovekom jeste njegova spremnost da ispuni svoju sudbinu – a ne teorije koje razvija oko tajne postojanja.

I evo, tu sam. Na malo više od pola puta koji vodi u Santjago de Kompostelu. Ako je sve već tako jednostavno, kao što kaže Petrus, čemu onda ova zaludna pustolovina?

Tog popodneva, u tom kafeu, davne 1986, ja još ne znam da ću kroz šest ili sedam meseci napisati knjigu o tom svom iskustvu.

Ne znam da kroz moju dušu već korača pastir Santjago u potrazi za svojim blagom, da se jedna žena po imenu Veronika sprema da proguta šaku pilula s namerom da izvrši samoubistvo, da će Pilar sestiti na obalu reke Pjedre i napisati, plačući, svoj dnevnik. Ne mogu ni da zamislim da ću posle dvadeset pet godina napisati knjigu koja govori o jednom drugom značajnom hodočašću u mom životu, koje me je odvelo u susret jednoj misterioznoj tački zvanoj Alef.

Jedino znam da prevaljujem taj besmisleni i jednolični Put. Ne postoji faks, mobilni telefon, konačišta su retka, moj vodič sve vreme deluje razdražljivo a ja nemam pojma šta se dešava u Brazilu.

Jedino što u tom trenutku znam to je da sam napet, nervozan, jer sam upravo shvatio da ne mogu više da radim ono što sam dosad radio – pa makar to značilo da treba da

se odrekнем pristojne sume novca krajem svakog meseca, izvesne emotivne stabilnosti, posla čijim sam veština ma već ovladao.

Moram da se promenim, da se zaputim u susret svome snu, snu koji mi izgleda detinjast, smešan, neostvarljiv: da postanem pisac, što sam oduvek potajno želeo da budem, ali nisam imao smelosti da pokušam.

Petrus ispija svoju kafu, mineralnu vodu, traži da platim i nastavlja put pre no što sam dobio kusur. Ostalo je još nekoliko kilometara do sledećeg naselja.

Ljudi i dalje šetaju i ćaskaju, gledajući krajičkom oka dvojicu sredovečnih hodočasnika i verovatno misle kakvih sve čudaka ima na svetu, osoba uvek spremnih da ožive jednu već odavno mrtvu prošlost.* Temperatura je sigurno oko dvadeset sedam stepeni Celzijusovih, jer se bliži večer.

Hteo bih da se menjam?

Mislim da ne bih, ali me je taj put preobrazio.

Hteo bih da upoznam tajne?

Mislim da bih, ali put me uči da tajne ne postoje, i da – kao što je govorio Isus Hristos – nema ničeg skrivenog što neće biti otkriveno.

Uostalom, sve se dešava potpuno suprotno mojim očekivanjima.

Obuzet sam svojim mislima, svojim nedoumicama, a Petrus je sigurno zaokupljen razmišljanjem o svom poslu

---

* U godini kad sam išao na hodočašće svega četrsto osoba je prešlo Put za Santjago. Godine 2010, prema zvaničnim statistikama, četrsto pedeset osoba je prolazilo – dnevno – ispred kafea koji pominjem u tekstu.

---

u Milanu. Ovde je zato što ga, na neki način, na to obavezuje Tradicija, ali verovatno čeka da se ovo pešačenje što pre završi pa da može ponovo da se posveti onome što voli da radi.

Hodali smo skoro do kraja dana ne prozborivši ni reči. Bili smo izolovani od sveta u našem prinudnom zajedništvu. Santjago de Kompostela je negde ispred nas, a ja ne mogu da zamislim da me taj put vodi ne samo u taj grad, već i u mnoge druge gradove sveta.

Tog popodneva ni ja ni Petrus ne znamo da će me put odvesti i u Milano, njegov grad, gde ću stići desetak godina kasnije, s knjigom zvanom *Alhemičar*.

Koračam u pravcu te budućnosti – tog julskog ili avgustovskog popodneva 1986.

Paulo Koeljo

Prolog

– I neka, pred Svetim licem RAM-a, tvoje ruke dotaknu Reč Života, i neka dobiješ toliku snagu da možeš da prosiš svedočanstvo o njoj do nakraj sveta!

Učitelj podiže uvis moj mač, ne vadeći ga iz korica. Vatra se rasplamsala i zapucketala, što je bio dobar znak, znak da obred treba da se nastavi. Tada sam kleknuo i golim rukama počeo da kopam zemlju ispred sebe.

Bila je noć 2. januara 1986. i nalazili smo se na vrhu jedne gore u Sera du Maru, nedaleko od planinskog venca poznatog po imenu Crne Igle. Osim mene i mog Učitelja bili su tu još i moja žena, jedan moj učenik, jedan vodič iz tog kraja i jedan predstavnik velikog bratstva zvanog *Predanje*, koje okuplja ezoterijske redove iz celog sveta. Svi prisutni – uključujući i vodiča, koji je prethodno bio upoznat s onim što će se dešavati – učestvovali su u mom rukopoloženju za Majstora Reda RAM-a.

Iskopao sam plitku ali dugačku rupu u zemlji. U svečanoj tišini dotakao sam zemlju izgovarajući obredne reči. Tada mi je prišla moja žena i predala mi mač kojim sam se služio duže od deset godina i koji mi je sve to vreme pomagao u nebrojenim magijskim zahvatima. Položio sam mač u rupu koju sam iskopao, a zatim ga zatrpao zemljom koju sam ponovo poravnao. Dok sam to obavljao, sećao sam se iskušenja kroz koja sam prolazio, saznanja koja sam steкао i pojava koje sam uspevao da izazovem samo zato što sam imao uza sebe taj drevni mač, koji mi je oduvek bio prijatelj i saveznik. Sada će ga progutati zemlja, a gvožđe njegove oštrice i drvo njegove drške ponovo će poslužiti kao hrana mestu iz kojeg je crpeo svoju silnu Moć.

Učitelj mi priđe i spusti ispred mene, na zemlju u koju sam zakopao stari, moj novi mač. Tada su svi raširili ruke, a Učitelj je, upotrebivši svoju Moć, izazvao da se pojavi oko nas neka čudnovata svetlost koja nije sijala, ali je bila vidljiva i davala našim licima novu boju, drugačiju od žutog odsjaja vatre koji nas je do tada obasjavao. Onda je, izvukavši iz korica svoj mač, dotakao njime moju glavu i ramena, govoreći:

– U ime Moći i Ljubavi RAM-a proglašavam te majstorom i vitezom Reda, danas i do kraja tvojih zemaljskih dana. R od Rigor (strogost), A od Amor (ljubav) M od Mizerikordija (milosrđe); R od Regnum (kraljevstvo), A od Agnus (jagnje), M od Mundi (sveta). Kad preuzmeš svoj mač, ne dozvoli nikad da dugo stoji u koricama jer će da zarđa. Ali kad izađe iz korica, neka se nikad ne vrati u njih pre no što učini neko Dobro, prokrči neki Put ili se napije krvi nekog Neprijatelja.

I vrhom svog mača napravi malu posekotinu na mojoj glavi. Od tog trenutka više nisam morao da ćutim. Nisam morao da se libim svojih sposobnosti, niti da krijem čuda koja sam naučio da činim na putu Predanja. Od tog trenutka postao sam Čarobnjak.

Pružio sam ruku da uzmem svoj novi mač, od čelika koji ne rđa i od drveta koje ne truli, s crveno-crnom drškom i crnim koricama. Međutim, tek što sam dotakao korice i spremao se da privučem mač k sebi, Učitelj zakorači prema meni i nagazi me po prstima tako jako da sam zajaukao od bola i pustio mač.

Pogledao sam ga ne shvatajući ništa. Ona čudnovata svetlost se raspršila a plamen vatre je Učiteljevom licu davao natprirodni izgled.

Hladno me je pogledao, pozvao moju ženu i predao joj novi mač. Onda se okrenuo prema meni i rekao:

– Skloni svoju ruku koja te obmanjuje! Jer put Predanja nije put retkih izabranika, nego put svih ljudi! I ta Moć koju umišljaš da imaš ne vredi ništa, jer nije Moć koja se deli s drugim ljudima! Morao si da odbiješ mač, i da si to učinio on bi ti bio uručen jer bi tvoje srce bilo čisto. Ali, kao što sam se i bojao, u najuzvišenijem trenutku ti si poklekao i pao. I zbog svoje pohlepe moraćeš ponovo da se zaputiš u potragu za svojim mačem. I zbog svoje oholosti, moraćeš da ga tražiš među običnim ljudima. I zbog svoje opčinjenosti čudima, moraćeš mnogo da se boriš da bi povratio ono što ti je moglo biti velikodušno poklonjeno.

U tom trenutku kao da se čitav svet srušio ispod mojih nogu. Ostao sam da klečim, bez reči, bez želje da o bilo čemu mislim. Kad sam već jednom zakopao svoj stari

mač u zemlju, nisam više mogao da ga ponovo uzmem. A pošto mi novi nije bio predat, ponovo sam se našao na početku, bez moći i bez odbrane. Na dan mog rukopoloženja, koje bi me uzdiglo do nebeskih visina, surovost mog Učitelja, koji me je zgazio po prstima, ponovo me je bacila u svet Mržnje i Zemlje.

Vodič je ugasio vatru, a moja žena mi je prišla i pomogla mi da ustanem. Moj mač je sad bio u njenim rukama, a po pravilima Predanja nisam smeo da ga dotaknem bez dozvole mog Učitelja. Silazili smo ćutke kroz gustu šumu, prateći svetlost vodičeve baterijske lampe, i napokon stigli do uskog zemljanog puta gde smo ostavili kola.

Niko se nije sa mnom pozdravio. Žena je stavila mač u prtljažnik i pokrenula motor. Dugo smo ćutali dok je ona vozila oprezno i polako, zaobilazeći rupe i izbočine na putu.

– Ne brini ništa – rekla je, pokušavajući da me malo ohrabri. – Ubeđena sam da ćeš uspeti da ga povратиš.

Upitao sam je šta joj je Učitelj rekao.

– Rekao mi je tri stvari. Prvo, da je trebalo toplije da se obuče jer je gore bilo mnogo hladnije nego što je očekivao. Drugo, da ga ništa od onog što se desilo nije iznenadilo jer se to već dešavalo mnogima koji su bili na tvom mestu. I treće, da će tvoj mač da te čeka određenog dana u određeno vreme na nekom mestu na putu koji moraš da pređeš. Ja ne znam ni kog dana ni u koliko sati. Samo mi je naznačio mesto gde treba da ga sakrijem da bi ga ti pronašao.

– A koji je to put? – upitao sam nervozno.

– E, to mi nije baš najbolje objasnio. Rekao mi je samo da potražiš na mapi Španije jedan stari, srednjovekovni put, poznat kao Čudesni Put za Santjago.

Dolazak

Carinik je dugo razgledao mač koji je moja žena nosila i upitao nas šta nameravamo s njim da radimo. Rekao sam da jedan naš prijatelj treba da ga proceni da bismo ga izložili na licitaciji. Laž je urodila plodom; carinik nam je izdao potvrdu da smo uneli mač na aerodrom u Bahadasu i napomenuo da će, ako slučajno budemo imali problema da ga iznesemo iz zemlje, biti dovoljno da pokažemo tu cedulju na carini.

Otišli smo na šalter agencije za iznajmljivanje automobila i obavili formalnosti oko preuzimanja dva vozila koja smo prethodno rezervisali. Uzeli smo *tickets* i otišli da nešto prezalogajimo zajedno u restoranu na samom aerodromu, pre nego što se rastanemo.

Ja sam proveo besanu noć u avionu – iz straha od letenja pomešanog sa strahom od neizvesnosti od onog što me čeka – ali sam, uprkos tome, bio bodar i čio.

– Ne brini ništa – ponovila je hiljaditi put. – Treba da odeš u Francusku i u mestu Sen Žanu Pie-de-Poru potražiš Madam Lurd. Ona će te povezati sa nekim ko će ti biti vodič na Putu za Santjago.

– A ti? – upitao sam takođe po hiljaditi put, iako sam već znao odgovor.

– Idem najpre tamo gde treba, da ostavim ono što mi je povereno. Posle ću ostati nekoliko dana u Madridu, a onda se vraćam u Brazil. U stanju sam da vodim naše poslove isto tako dobro kao i ti.

– U to ne sumnjam – odgovorih, u želji da izbegnem tu temu. Bio sam strašno zabrinut zbog poslova koje sam ostavio u Brazilu. Naučio sam sve što je najbitnije o Putu za Santjago, za petnaest dana koji su usledili posle onog događaja na Crnim Iglama, ali mi je trebalo skoro sedam meseci da se rešim da ostavim sve i krenem na put, sve dok mi jednog jutra moja žena nije rekla da se bliže dan i čas odlaska i da, ukoliko ne donesem odluku, moram zauvek da zaboravim put Magije i Red RAM-a. Pokušao sam da joj objasnim da mi je Učitelj poverio nemoguć zadatak, jer nisam mogao mirne duše da zanemarim sve obaveze svog svakodnevnog posla. Ona se nasmejala i rekla da je moje opravdanje neuverljivo jer za proteklih sedam meseci nisam radio gotovo ništa, osim što sam se i danju i noću pitao da li treba da putujem ili ne. I, kao da je to najprirodnija stvar na svetu, pružila mi je dve karte sa zakazanim datumima letova.

– Ovde smo zato što si ti tako odlučila – rekao sam u kafeu na aerodromu. – Ne znam da li je u redu da dopustim da odluku o potrazi za mojim mačem donese neko drugi.

Na to moja žena reče da je, ako nastavimo da govorimo gluposti, onda bolje da preuzmemo kola i da se odmah rastanemo.

– Ti nikad ne bi dopustio da bilo koja odluka u tvom životu potekne od nekog drugog. Idemo, već je kasno. – Ustala je, uzela svoj prtljag i krenula prema izlazu. Nisam se ni pomerio. Ostao sam da sedim na svom mestu gledajući kako nezgrapno nosi moj mač, koji je pretio da joj svakog časa isklizne iz ruke.

Na pola puta je zastala, vratila se do stola za kojim sam i dalje sedeo, poljubila me u usta jednim zvučnim poljupcem i dugo me posmatrala, bez reči. Najednom sam shvatio da se nalazim u Španiji i da više ne mogu natrag. I pored strašne izvesnosti da postoje veliki izgledi da ceo poduhvat propadne, već sam učinio prvi korak. Tada sam je zagrlio s ljubavlju, svom ljubavlju koju sam osećao u tom trenutku, i dok sam je držao u naručju, molio sam se svima i svemu u šta sam verovao da mi uliju snagu da se vratim sa njom i sa mačem.

– Lep mač, jesi li video? – primeti jedan ženski glas za susednim stolom, čim je moja žena otišla.

– Ništa ne brini – odgovori muški glas. – Kupiću ti jedan isti takav. U radnjama za turiste u Španiji ima takvih na hiljade.

Posle jednog sata vožnje umor koji se nagomilao prethodne noći počeo je da me sustiže. Osim toga, avgustovska vreline bila je tako jaka da je auto, uprkos praznom putu, počeo da pokazuje znake pregrijanosti. Odlučio sam da

se zaustavim u jednom gradiću koji je na mapi bio obeležen kao istorijski spomenik. Dok sam se uspinjao strmom uzbrdicom koja je vodila do mesta, počeo sam da se pri-sećam svega što sam naučio o Putu za Santjago.

Kao što muslimanska tradicija nalaže da svaki vernik, bar jednom u životu, prepešači put koji je Muhamed prevalio od Meke do Medine, u prvom milenijumu hrišćanstva bila su poznata tri puta koja su smatrana svetim, a svako ko bi prešao bilo koji od njih sticao je time niz blagoslova i oproštenje grehova. Prvi put vodio je do groba Svetog Petra u Rimu, a oni koji su njime hodočastili imali su za simbol krst i nazivali su se „romerosi“ – romari. Drugi put išao je do Svetog Hristovog Groba u Jerusalimu, a oni koji su njime putovali nazivali su se „palmerosi“ – palmari, jer su nosili kao simbol palmove grančice kojima je Hristos bio pozdravljen kad je ušao u grad. I najzad, postojao je još jedan put koji je vodio do moštiju apostola Svetog Jakova, koje su počivale negde na Iberijskom poluostrvu, na mestu gde je jedne noći neki čobanin ugledao blistavu zvezdu iznad polja. Legenda kaže da nije samo Sveti Jakov dospao u te krajeve, već da je i sama Devica Marija tamo boravila, neposredno posle Hristove smrti, šireći reči jevanđelja i podstičući narod da se preobrati u hrišćanstvo. Mesto je ostalo poznato pod nazivom Kompostela – zvezdano polje – i tu je uskoro nikao grad koji će privlačiti putnike iz celog hrišćanskog sveta. Tim putnicima koji su prelazili treći sveti put bilo je nadenuto ime „pelegrini“, a njihov simbol postala je školjka.

U njegovo zlatno doba, u XIV veku, Mlečnim putem (nazvanim tako jer su se noću hodočasnici upravljali prema tom sazvežđu) prolazilo je godišnje više od milion ljudi iz svih krajeva Evrope. I dan-danas, mistici, vernici i tragaoci prevaljuju pešice sedam stotina kilometara koji dele francuski gradić Sen Žan Pie-de-Por od katedrale u Santjagu de Kompostela, u Španiji. Zahvaljujući francuskom svešteniku Emeriku Pikou, koji je hodočastio u Kompostelu 1123. godine, put kojim danas hodočasnici idu u potpunosti se poklapa sa onim srednjovekovnim, koji su, pored mnogih drugih, prešli Karlo Veliki, sveti Franja Asiški, Izabela Kastiljanska i, u najnovije vreme, papa Jovan XXIII.

Piko je o svom iskustvu napisao pet knjiga koje su pripisivane papi Kalistu II – sledbeniku Svetog Jakova – i bile poznate kasnije pod nazivom *Codex Calixtinus*. U petoj knjizi ovog Kodeksa, nazvanoj *Liber Sancti Jacobi*, Piko nabraja prirodna obeležja, izvore, bolnice, konačišta i gradove koji su se prostirali duž puta. Oslanjajući se na Pikoove zapise, jedno društvo – *Les Amis de Saint-Jacques* (sveti Jakov je Sen Žak na francuskom, Džejms na engleskom, Đakomo na italijanskom, Jakob na latinskom) – stara se i danas da očuva te prirodne belege i omogući hodočascima da se orijentišu.

U dvanaestom veku Španci su počeli da koriste mistiku Svetog Jakova u svojoj borbi protiv Mavara koji su zaposeli poluostrvo. Duž Puta za Santjago stvoreni su mnogi viteški redovi, a apostolove mošti postale su moćna duhovna amajlija u suprotstavljanju Mavrima, koji su tvrdili da poseduju Muhamedovu ruku. Međutim, po okončanju

rekonkiste, viteški redovi su toliko ojačali da su počeli da predstavljaju pretnju državi, što je primoralo katoličke kraljeve da intervenišu kako bi sprečili da se ti redovi ne pobune protiv plemstva. Iz tog razloga Put je malo-pomalo padao u zaborav, i da nije bilo povremenih umetničkih predstava – kao što su Bunjuelov *Mlečni put* ili *Caminante Huana Manoela Serata* – niko danas ne bi bio kadar da se seti da su tuda prošle hiljade i hiljade ljudi koji će kasnije naseliti Novi svet.

Gradić u koji sam stigao kolima bio je potpuno pust. Posle dugog traganja našao sam jednu malu krčmu smeštenu u staroj zgradi u srednjovekovnom stilu. Vlasnik – koji nije skidao pogled s neke serije na televiziji – skrenuo mi je pažnju da je vreme sijeste i da mora da sam lud kad putujem po takvoj sparini.

Naručio sam osvežavajuće piće, pokušao malo da gledam televiziju, ali nisam uspevao ni na šta da se usredsredim. Na umu mi je bila samo jedna pomisao – da ću kroz dva dana, usred dvadesetog veka, okusiti nešto od velike ljudske pustolovine koja je Odiseja vratila iz Troje, vodila Don Kihota po Manči, odvela Orfeja i Dantea u Pakao, a Kristifora Kolumba do Amerike: pustolovine putovanja u susret Nepoznatom.

Kad sam se vratio u kola, već sam bio malo smireniji. Čak i ako ne pronađem svoj mač, hodočašće Putem za Santjago na kraju će mi omogućiti da pronađem samog sebe.

Sen Žan Pie-de-Por

Jedna povorka maškara i jedan orkestar – svi odeveni u crveno, zeleno i belo, boje Francuske Baskije – zakrčili su glavnu ulicu u varošici Sen Žanu Pie-de-Poru. Bila je nedelja, a ja sam dva dana vozio bez predaha i nisam smeo da izgubim ni minut, čak ni da bih prisustvovao tom slavlju. Probijao sam se kroz gomilu praćen ponekom psovkom na francuskom, ali sam ipak uspeo da stignem do najstarijeg dela grada, opasanog zidinama, gde je trebalo da nađem Madam Lurd. Čak i u tom delu Pirineja preko dana je bilo toplo i ja sam izašao iz kola sav moker od znoja.

Pokucao sam na vrata. Pokucao sam ponovo i ništa.

Treći put, opet bez odgovora. Seo sam na ivicu pločnika, zabrinut. Moja žena mi je rekla da moram tu da se pojavim baš toga dana, ali niko nije odgovarao na moje pozive. Možda je, pomislio sam, Madam Lurd izašla da

vidi povorku, ali je takođe bilo moguće da sam stigao suviše kasno i da ona više ne želi da me primi. Put za Santjago neslavno se završio pre no što je i počeo.

Najednom, vrata se otvoriše i neko dete istrča na ulicu. I ja sam skočio kao oparen i na svom rđavom francuskom upitao za Madam Lurd. Devojčica je prasnula u smeh i pokazala unutra. Tek tada sam uvideo svoju grešku: vrata su vodila u jedno ogromno dvorište opasano starim srednjovekovnim zgradama s balkonima. Vrata su mi bila otvorena, a ja se nisam usudio ni da dotaknem kvaku.

Utrčao sam u dvorište i krenuo prema kući koju mi je devojčica pokazala. Unutra je neka debela i vremešna žena grdila na sav glas jednog dečaka, crnih i tužnih očiju, vičući nešto na baskijskom. Čekao sam izvesno vreme da svađa prestane – i zaista je i prestala time što je nesrećni dečak oteran u kuhinju, pod salvama staričinih pogrda. Tek tada se okrenula prema meni i, ne upitavši me ni šta želim, pvela me – čas učtivim pokretima, čas podgurkivanjima – na drugi sprat malene kuće. Tu gore se nalazio samo jedan tesni sobičak zakrčen knjigama, predmetima, figuricama Svetog Jakova i svakojakim suvenirima. Uzela je sa police jednu knjigu i sela za jedini sto u prostoriji ostavivši me da stojim.

– Vi mora da ste još jedan hodočasnik u Santjago – rekla je bez okolišanja. – Treba da upišem vaše ime u knjigu putnika.

Rekao sam joj kako se zovem, a ona me je pitala da li sam poneo „vieiras“. To je bio naziv za velike školjke koje su se, kao znamenje hodočašća, nosile na apostolov grob, i služile kao znak raspoznavanja među hodočascima.

Pre no što sam krenuo u Španiju posetio sam jedno sveto mesto u Brazilu, Aparesidu de Norte. Tamo sam kupio sliku Naše Gospe od Prikazanja, postavljenu na tri školjke. Izvadio sam je iz ranca i pružio Madam Lurd.

– Lepo je, ali nije dovoljno praktično – reče žena. – Mogu da se razbiju na Putu.

– Neće se razbiti. I položiću ih na apostolov grob.

Izgledalo je da Madam Lurd nije imala mnogo vremena da sa mnom raspreda priču. Dala mi je jednu sveščicu koja treba da mi olakša smeštaj u manastirima duž Puta, udarila pečat s natpisom „Sen Žan Pie-de-Por“, da bi označila odakle sam krenuo na hodočašće, i kazala da mogu da pođem s Božjim blagoslovom.

– Ali gde mi je vodič?– upitao sam.

– Kakav vodič? – odgovorila je, pomalo iznenađena, ali s nekim posebnim sjajem u očima.

Tek tada sam shvatio da sam propustio da uradim najvažniju stvar. U žurbi da što pre stignem i budem primljen nisam izgovorio Drevnu Reč – neku vrstu lozinke koja otkriva identitet onih koji pripadaju ili su pripadali redovima Predanja. Istog trenutka sam ispravio grešku i kazao joj tu Reč. Čim je čula šta sam rekao, Madam Lurd je istrigla iz mojih ruku sveščicu koju mi je dala svega nekoliko minuta ranije.

– To vam više neće trebati – rekla je dok je sklanjala hrpu stare hartije sa jedne kartonske kutije. – Vaš put i vaš odmor zavise od odluka vašeg vodiča.

Madam Lurd izvadi iz kutije jedan šešir i jedan ogrtač.

Ličili su na delove neke starinske nošnje, ali bili su dobro očuvani. Zamolila me je da stanem nasred sobice

---

i počela da se moli u tišini. Zatim mi je prebacila ogrtač preko ramena a šešir natukla na glavu. Primetio sam da su i na šeširu i na ogrtaču bile izvezene školjke. Ne prekidajući molitvu stara gospođa uze štap koji je stajao u jednom uglu prostorije i stavi mi ga u desnu ruku. Na štap je okačila jednu malu tikvu za vodu i evo kako sam izgledao: ispod – bermude od teksas platna i majica s natpisom *I Love NY*, a preko toga srednjovekovna nošnja hodočasnika u Kompostelu.

Starica mi priđe i stade tik ispred mene. A onda, kao u nekom transu, položivši dlanove na moju glavu, reče:

– Neka te apostol Sveti Jakov prati i nek ti pokaže jedinu stvar koju treba da otkriješ; i da ne ideš ni previše sporo ni suviše brzo, već uvek u skladu sa Zakonima i Nužnostima Puta: i da se u svemu potčinjavaš onome koji će te voditi, čak i ako ti bude naredio da poćiniš ubistvo, svetogrđe ili bilo kakvu sličnu ludost. Moraš da se zakuneš na potpunu pokornost svome vodi.

Zakleo sam se.

– I duh starih hodočasnika pratiće te na tvom putovanju. Šešir te štiti od sunca i poganih misli; ogrtač te štiti od kiše i poganih reči; štap te štiti od neprijatelja i rđavih dela. Neka te i danju i noću prate Božji blagoslov, i blagoslov Svetog Jakova i Blažene Device Marije. Amin.

Čim je to izgovorila, zauzela je svoje uobičajeno držanje: brže-bolje pokupila je odeću, pomalo mrzovoljno je vratila u kutiju, odložila štap sa tikvom u ćošak gde je ranije stajao i, pošto mi je otkrila moju lozinku, zamolila me je da odmah krenem jer me moj vodič ćeka na oko dva kilometra od varoši.

– On mrzi orkestre – rekla je. – Ali čak i sa udaljenosti od dva kilometra sigurno čuje muziku. Pirineji su savršena rezonantna kutija.

I ne prozborivši više ni reči siđe niz stepenice i ode u kuhinju da još malo kinji dečaka tužnih očiju. Na izlasku sam upitao šta da radim s kolima, a ona mi je kazala da joj ostavim ključeve jer će neko doći da ih preuzme. Zato sam izvadio iz gepeka mali plavi ranac sa vrećom za spavanje, spakovao sliku Naše Gospe od Prikazanja sa školjkama na najsigurnije mesto, stavio ga na leđa i otišao da predam ključeve gospođi Lurd.

– Izađite iz varoši prateći ovu ulicu sve do kapije na kraju bedema – posavetovala me je. – A kada stignete u Santjago de Kompostelu, izmolite jednu *Zdravo Marija* u moje ime. Ni sama više ne znam koliko sam puta išla tamo na hodočašće, a sad mi je dovoljno to što mogu da pročitam u očima novih hodočasnika isti onaj zanos i oduševljenje koje ja i dan-danas osećam, ali ne mogu da im dam oduška jer mi godine to ne dozvoljavaju. Recite to Svetom Jakovu. I recite mu da ću se uskoro sresti sa njim, ali drugim putem – mnogo kraćim i manje zamornim.

Napustio sam gradić izašavši iz zidina kroz Špansku kapiju. Nekada davno bio je to omiljeni put rimskih osvajača, a tuda su prošle i vojske Karla Velikog i Napoleona. Hodao sam u tišini uz zvuke muzike koji su dopirali iz daljine i najedanput, dok sam prolazio pored ruševina nekog naselja nedaleko od Sen Žana, obuzelo me je neko silno ganuće i oči su mi se ispunile suzama: upravo tamo, kraj

tih ruševina, prvi put sam zaista shvatio da sam sopstvenim nogama kročio na Čudesni Put za Santjago.

Po obodu doline Pirineji, obojeni muzikom i jutarnjim suncem, stvarali su utisak nečeg iskonskog, nečeg što je ljudski rod već zaboravio, ali nisam uspevao da dokučim šta bi to moglo biti. U svakom slučaju bio je to neobičan i snažan doživljaj, i ja sam rešio da pružim korak da bih što pre stigao do mesta gde me je, po rečima Madam Lurd, čekao moj vodič. Ne prekidajući hod skinuo sam majicu i stavio je u ranac. Remenje je počelo malo da mi žulja gola ramena, ali su zato stare patike bile tako lake i udobne da ih nisam ni osećao. Posle skoro četrdeset minuta iza jedne krivine, koja je zaobilazila jednu ogromnu stenu, stigao sam do starog, napuštenog bunara. Tamo je, sedeći na zemlji, neki čovek od pedesetak godina – crnokos i nalik na Ciganina – preturao po svom rancu tražeći nešto.

– Zdravo – rekao sam na španskom, stidljivo, kao uvek kad treba nekome da se predstavim. – Vi sigurno čekate mene. Zovem se Paulo.

Čovek prestade da prebira po rancu i odmeri me od glave do pete. Pogled mu je bio hladan, i nije izgledao nimalo iznenađen mojim dolaskom. I meni se činilo da ga odnekud poznajem.

– Jeste, čekao sam vas, ali nisam znao da ću vas sresti tako rano. Šta želite?

Pitanje me je malo zbunilo, ali sam odgovorio da sam ja taj koga on treba da vodi Mlečnim putem u potrazi za mačem.

– Nema potrebe – odvрати čovek. – Ako hoćete, ja mogu da ga nađem za vas. Ali morate odmah da odlučite.

Razgovor s tim neznancem delovao mi je sve čudnije i čudnije. Ipak, pošto sam se zakleo na potpunu pokornost, spremao sam se da odgovorim. Ako on već može da nađe mač za mene, uštedeće mi time silno vreme, a ja ću moći uskoro da se vratim u Brazil i da se ponovo posvetim ljudima i poslovima koji mi nisu izbijali iz glave. Pa čak i da je u pitanju neka smicalica, što je takođe bilo moguće, ne vidim ništa rđavo u tome da mu odgovorim.

Odlučio sam da pristanem. Ali pre no što sam zaustio da kažem „da“, začuo sam iza svojih leđa jedan glas, na španskom, s teškim stranim naglaskom:

– Nije potrebno da se popnemo na neku planinu da bismo saznali da je visoka.

Bila je to lozinka! Okrenuo sam se i ugledao čoveka od četrdesetak godina, u bermudama kaki boje i u beloj majici natopljenoj znojem, koji je netremice posmatrao Ciganina. Kosa mu je bila pepeljasta, a koža opaljena suncem. U svojoj brzopletosti zaboravio sam na najosnovnija pravila predostrožnosti i bacio sam se i telom i dušom u ruke prvog neznanca na koga sam naišao.

– Barka je sigurnija kad se nalazi u luci, ali barke nisu stvorene zbog toga – rekoh ugovoreni odgovor. Čovek, međutim, nije skidao pogled sa Ciganina, niti je Ciganin skrenuo svoj pogled s njega. Gledali su se tako, oči u oči, nekoliko minuta, bez straha ali i bez prkosa, sve dok Ciganin nije položio ranac na zemlju, nasmešio se prezrivo i zaputio se prema Sen Žanu Pie-de-Poru.